

φιλοκαλικά σταχυολογήματα

...διαβάζω...άκούω...καταγράφω

51

2020.9

"ἔδοξε τοίνυν ἡμῖν τά ἐκ φιλομαθείας συνενεγκεῖν εὐρήματα" (Κύριλλος Ἀλεξανδρείας)

διάλογος σαλοῦ καί πλουσίου

Δέν πρόκειται γιά συζήτηση στρογγυλῆς τραπέζης σέ κάποιο ἐπίσημο χῶρο. Ἄφου μιλάμε γιά σαλό, τοῦ ἄλλοῦ θά τόν συναντήσουμε παρά σέ κάποιο δρομάκο, ἢ σέ μιά ἀγορά, ὅπου οἱ λεγόμενοι σαλοί, ὅπως ὁ θαυμαστός Ἄνδρέας τῆς ἱστορίας μας, κυκλοφοροῦν παίζοντας καί περιπαίζοντας τή σοβαροφάνειά μας.

Κάποτε ὁ Ἄνδρέας συναντᾷ ἕναν πλούσιο καί τοῦ λέει:

— Δώσε μου κάτι.

— Δέν ἔχω, τοῦ ἀπαντᾷ ἐκεῖνος.

— Καλά εἶπε ὁ «ἀκρογωνιαίος λίθος», τοῦ λέει ὁ ὄσιος, ὅτι ἡ τρύπα πού ἀνοίγει ἡ βελόνα δέν σέ χωράει.¹

— Ἀλήθεια, σαλέ, ὑπάρχει βελονότρυπα πού ὁδηγεῖ στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν;

— Εἶσαι παχὺς καί λιπαρός, ἀπάντησε ὁ ὄσιος. Ἡ βελονότρυπα πού ὁδηγεῖ ἐκεῖ, εἶναι στενή καί στενόχωρη. Οἱ πλούσιοι τῆς γῆς δέν θά περάσουν μέσα ἀπ' αὐτή. Γαῖδαρος πού κλωτσάει στόν εὐρύχωρο δρόμο, δέν περνάει ἀπό τόν στενό.

Γέλασε ὁ πλούσιος μ' αὐτά πού ἄκουσε καί εἶπε:

— Μπορεῖ νά εἶσαι τρελλός, ἀλλά μ' ἔβρισες πετυχημένα.

— Δώσε μου ἕνα χρυσό νόμισμα, γιατί εἶμαι φτωχός, τοῦ ξαναλέει ὁ δίκαιος.

— Δέν ἔχω, ἀπαντᾷ ἐκεῖνος.

— Ἔ, τότε δώσε μου ἕνα ἀργυρό νόμισμα.

— Πῶς νά σοῦ δώσω, ἀφοῦ δέν ἔχω;

¹ Ματθ. 19:24, «εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος ραφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν».

— Δώσε μου τουλάχιστο ένα χάλκινο ή ένα κομμάτι ψωμί.

Αυτά τὰ ἔλεγε ὁ δίκαιος μήπως τὸν κάνει καὶ συναισθανθεῖ τὴν ἀσπλαχνία του.

— Ξέρεις τί ἔξοδα ἔχουμε ἐμεῖς οἱ πλούσιοι; ἀπολογήθηκε ἐκεῖνος. Ποῦ νὰ ξέρεις!

— Στίς κυψέλες βρῖθουν οἱ μέλισσες, ἀντεῖπε ὁ ὄσιος. Ἄλλες ὅμως μπαίνουν καὶ ἄλλες βγαίνουν. Τό ἴδιο συμβαίνει καὶ στίς μυρμηγκοφωλιές. Οἱ πλούσιοι ὅμως εἶναι ἀχόρταγοι σάν τὴ θάλασσα καὶ τὸν ἄδη.

Σ' αὐτά ὁ πλούσιος ἀντέδρασε κι ἔτσι δέν μπόρεσε νὰ κερδίσει τίποτα πνευματικό. Ὁ ὄσιος λυπήθηκε γι' αὐτό καὶ κίνησε νὰ φύγει μονολογώντας:

— Πῶ, πῶ! τύφλωση ψυχῆς καὶ πώρωση! Πῶς θὰ μπορέσουμε ἐμεῖς οἱ σκληρόκαρδοι νὰ δοῦμε τό πρόσωπο τοῦ Κυρίου; Πόσο μιαρή προαίρεση καὶ ψυχρὴ συνείδηση ἔχουμε! Συμπεριφερόμαστε στὸν ἅγιο Θεό σάν ἄψυχοι λίθοι καὶ δέν σκεπτόμαστε ὅτι ἐδῶ μὲν γεννηθήκαμε, ἀλλὰ προοριζόμαστε γιὰ κάπου ἄλλοῦ. Τί θὰ ἀπολογηθοῦμε σ' ἐκεῖνον τὸν φοβερό καὶ ἀπροσωπόληπτο Δικαστή; Ἐμεῖς ὅμως, ψυχὴ μου, ἄς ἀσχοληθοῦμε μέ τὴν ἐργασία μας, ἄς ἀλέσουμε πάλι στὸν μύλο, γιατί δέν εἴμαστε μακριὰ ἀπὸ τὴν ποθητὴ τροφή καὶ τό «ὔδωρ τό ζῶν». Βάδιζε λοιπόν, ταπεινό μου γαῖδουράκι, σάν τό πουλάρι πού μετέφερε τὸν Κύριο. Ἄς μὴν ἀμελήσουμε τὴν πνευματικὴ ἐργασία, ὥστε, ὅταν «ὁ εἷς παραλαμβάνεται καὶ ὁ εἷς ἀφίεται», νὰ ἀρπαχθοῦμε κι ἐμεῖς μέσα σέ νεφέλες, γιὰ νὰ προϋπαντήσουμε τὸν Κύριο μαζί μέ τοὺς ἁγίους ἀγγέλους.

Ἐπειτα ἄρχισε νὰ τρέχει καὶ νὰ κλωτσάει. Οἱ περαστικοὶ καὶ ὄσοι κάθονταν μπροστὰ στίς πόρτες τῶν καταστημάτων τους, βλέποντάς τον νὰ κλωτσάει ἔλεγαν:

— Δέσε τὸν γαῖδαρό σου σαλέ, δέσ' τον!

— Θάψτε τὰ γαῖδούρια σας, θάψτε τα, γιατί ψόφησαν! ἀπαντοῦσε ἐκεῖνος.

Ἦταν σάν νὰ τοὺς ἔλεγε: «Ὁ δικός μου γαῖδαρος μπορεῖ νὰ κλωτσάει, πλὴν ὅμως ζεῖ καὶ μάλιστα μέ εὐσέβεια. Οἱ δικοί σας ὅμως ἔχουν ψοφήσει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ ἔχουν ἀποσυντεθεῖ. Πρέπει λοιπόν νὰ τοὺς θάψετε, γιὰ νὰ μὴ βρωμοῦν καὶ μολύνουν καὶ τοὺς ἄλλους».²

Ἀπὸ τὸν κάπως φαιδρὸ διάλογο τοῦ σαλοῦ μέ τὸν πλούσιο ἄς περάσουμε σέ κάποιο περιστατικό πού προκαλεῖ μᾶλλον δέος καὶ θαυμασμό γιὰ τό βάθος τῆς ἀγάπης τῶν ἁγίων.

² Ὁσῖος Ἀνδρέας ὁ διὰ Χριστὸν σαλός, Παρακλήτου, 2005 (1989 κ.έ.), 149-151. Ἔκδοση Σχοινᾶ, 1961, 65-66.

Ἔλεγαν γιά τόν ἀββᾶ Λογγίνο ὅτι κάποτε ἕνας πλοιοκτήτης τοῦ ἔφερε χρήματα ἀπό τὰ ἔσοδα τῶν πλοίων του, ὅμως ὁ ἀββᾶς δέν ἤθελε νά τά δεχθεῖ, μόνο τοῦ εἶπε:

— Ἐδῶ δέν ὑπάρχει ἀνάγκη γι' αὐτά. Πήγαινε νά κάνεις ἔργο ἀγάπης. Ἀνέβα στό ζῶο σου καί τρέξε ὡς τή σκάλα τοῦ ἁγίου Πέτρου. Ἐκεῖ θά βρεῖς ἕναν νέο νά φοράει τέτοια ἐνδύματα. Δώσε σ' αὐτόν ὅλα τὰ χρήματα καί ρώτησέ τον τί ἔχει.

Ἔτρεξε ὁ πλοιοκτήτης, βρῆκε τὰ πράγματα ὅπως τὰ εἶπε ὁ Γέροντας καί ρωτᾷ τόν νέο:

— Ποῦ πηγαίνεις, ἀδελφέ; Σέ ρωτῶ, γιατί ἤμουν στόν ἀββᾶ Λογγίνο, καί αὐτός μέ ἔστειλε νά σοῦ δώσω αὐτά τὰ χρήματα.

Τότε ὁ νέος περιέγραψε τή θλιβερή κατάστασή του λέγοντας:

— Μέ σέρνουν στό δικαστήριο γιά ὑπόθεση πολλῶν χρημάτων, καί ἐπειδή δέν ἔχω νά τά δώσω, **βγαίνω ἔξω ἀπό τήν πόλη νά βάλω θηλιά στό λαιμό**. Γιά νά πιστέψεις, νά, βαστῶ καί τό σχοινί.

Τό ἔβγαλε ἀπό τόν κόρφο του καί τοῦ τό ἔδειξε. Ὁ πλοιοκτήτης τοῦ ἔδωσε τὰ χρήματα καί πῆρε τόν δρόμο γιά τόν ἀναχωρητή. Ἦρθε στόν ἀββᾶ Λογγίνο καί ὅλα τοῦ τά διηγήθηκε. Ὁ Γέροντας τοῦ λέει:

— Πίστεψε, ἀδελφέ· **ἂν δέν ἔτρεχες καί δέν τόν πρόφτανες, ἐγώ καί σύ θά κρινόμασταν γιά τήν ψυχή του**.

Πόσο δύσκολο νά σκεφθοῦμε τί σημαίνει νά δίνει κανείς αὐτό πού ἔχει καί δέν ἔχει γιά τόν πλησίον. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Μέγας, πάπας τῆς Ρώμης ὑπερακόντισε στά ὕψη τήν ἀρετή αὐτή.³

«Θεωροῦσε τόν ἑαυτό του προσωπικά ὑπεύθυνο γιά ὅλους ὅσοι πέθαιναν ἀπό **ἀσιτία**».⁴

³ Ὁ ἅγιος Γρηγόριος, πάπας Ρώμης ἔζησε τόν 6ο αἰώνα. Ἡ μνήμη του στίς 12 Μαρτίου (+604).

⁴ Νέος Συναξαριστής 3, 128 / Μυριόβιβλος, 252.

Φοβερός λόγος. Ὁ ἅγιος, ὁ ἀκατάκριτος, ὁ ἀκτῆμων κατέκρινε τὸν ἑαυτό του γιὰ τίς δυστυχίες ἄλλων, γι' αὐτὰ πού δέν ἦταν καθόλου ὁ ἴδιος ὑπεύθυνος.

Συνήθως ἐμεῖς ἀσκοῦμε ἐπιφανειακά τὴν ἀρετὴ τῆς ἐλεημοσύνης, δίνοντας αὐτὰ πού ἔτσι κι ἄλλιῶς τὰ ἔχουμε σάν δεύτερα ἢ ἄχρηστα, ἢ γιὰ νά μᾶς 'ἀδειάζουν τὴ γωνιά! Μὲ πόση λεπτότητα ὅμως ἐνεργοῦσαν οἱ ἅγιοι!

Ἐμεῖς ζοῦμε στὸν δικό μας κόσμο. Εἴμαστε θεατές ἀφ' ὑψηλοῦ, παρακολουθώντας ἀπὸ τὴν ἀνεση τοῦ καναπέ τὰ νούμερα τῶν ...στατιστικῶν γιὰ θλιβερές περιπτώσεις αὐτοκτονίας (ἂν καὶ τελευταῖα ἔχουν κι αὐτὰ τὰ νούμερα καταργηθεῖ ὡς ἐνοχλητικά). Ἡ κάποιες γραφικὲς φωτογραφίες μὲ σκελετωμένα κορμάκια, πού τίς διαδέχονται ἄλλες φωτογραφίες πῶς εὐχάριστες ἢ ρεπορτάζ πού δέν μᾶς χαλᾶνε τὴ διάθεση.

Ὁ πλούσιος τῆς ἱστορίας μας — **αὐτός** ἦταν πού εἶχε ἀνάγκη νά ἐλεηθεῖ.

«Ξέρεις τί ἔξοδα ἔχουμε ἐμεῖς οἱ πλούσιοι;» ἔλεγε, καὶ μᾶλλον σωστά περιέγραφε τὴ πνευματικὴ του πείνα καὶ δίψα.

Ὁ ἅγιος Χρυσόστομος ἀξιολογεῖ τὴ φτώχεια τοῦ κάθε 'πλουσίου':

«Ἄν καθένας ἀπὸ σᾶς τοὺς πλουσίους παρατοῦσε τὴν φτώχεια του αὐτὴ (διότι εἶναι φτώχεια αὐτὰ σέ σύγκριση μ' αὐτὰ πού ἔχω νά σᾶς πῶ) καὶ ἀποκτοῦσε ὁλόκληρο τὸν κόσμο... καὶ παντοῦ εἶχε οἰκοδομήματα καί... ἔρρε ἀπὸ παντοῦ γιὰ χάρη του ἀντὶ πηγὲς νεροῦ, χρυσάφι, δέν θά μπορούσα νά πῶ **ἂν αὐτοὶ πού ἔχουν τὰ τόσα πλούτη ἀξίζουν γιὰ τρεῖς δεκάρες**, ὅταν πρόκειται νά ἐκπέσουν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν».⁵

Ἐκδότης: Ἀρχιεπίσκοπος Γ.Ο.Χ. Ἀθηνῶν & πάσης Ἑλλάδος Μακάριος
Ἐπικοινωνία: archbishopmakarios@gmail.com

⁵ Ὁμιλ. 63 εἰς Ματθ. ΕΠΕ 11 Α, 231.